

Enhet, ikke enighet

Taler

Oscar Torp

Dato

30 januar 1927

Sted

Oslo

Omstendigheter

Åpningstale til Samlingskongressen

1 Kamerater!

På vegne av felleskomitéen nedsatt av centralstyret for Det norske Arbeiderparti og Norges socialdemokratiske Arbeiderparti og sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon tillater jeg mig å ønske representanter og gjester velkommen til de norske arbeideres samlingskongress.

I en stund som denne er det unødvendig for mig å understreke den historiske betydning av denne kongress. Alle har sikkert følelsen av at vi står foran fullbyrdelsen av en av de gledeligste begivenheter i norsk arbeiderbevegelse på mange år, og utover det hele land sitter titusen og atter titusen av arbeidsfolk og ser hen til denne kongress med de største forventninger. Industriarbeiderne i våre byer som i årevis har vært knuget av arbeidsledighetens forbannelse, småbønderne i våre bygder og skogsarbeiderne fra de store skoger, som kanskje ennu hårdere har fått føle kapitalismens hensynsløse brutalitet, fiskerne langs vår lange og barske kyst, tjenestemenn og funksjonærer - alle ser de med glade forventninger hen til den politiske klassesamling som det er opgaven for oss å gjennomføre på denne kongress.

Den makt som arbeidernes politiske organisasjon skulde være, har i de siste 6 år vært lammet av indre stridigheter, av fraksjonskamper og sprengninger, av mistillit og kjævl, av mangel på solidaritet og kameratskap blandt dem som skulde være de beste. Mens de store arbeidermasser har stått som stumme og uforstående tilskuere, har de mest aktive, de mest interesserte ligget i en mer eller mindre hensiktsløs strid - ikke om de praktiske opgaver for arbeiderklassens kamp, ikke om sakene slik som de melder sig fra dag til dag, men om teorier og læresetninger, om organisasjonssystemer og teser. I lengden kunde dette ikke gå.

Arbeiderklassens politiske interesser blev forsømt, og fagbevegelsen led ubotelig
30 skade. Reaksjonen fikk et spillerum så fritt at den blev frekkere og frekkere, og
sund som den norske arbeiderklasse er, vokset der frem av dens egne rekker et
krav på samling som blev sterkere og sterkere efterhvert som splittelsens følger
blev mer og mer åpenbare.

35 Den strid vi har hatt og de splittelser som fulgte i dens spor, var ikke tilfeldige
foreteelser. De kom efter krigen også i de fleste andre land. Og den gang kunde
de tilsynelatende ha sin forklaring. I efterkrigens første år var
samfundsforholdene i oppløsning, de politiske forhold flytende, begrepene var
uklare, og arbeiderklassen var på offensiven. Men kanskje det nettop var
40 mangelen på samhold og enhet som gjorde at utviklingen tok et annet forløp
enn de fleste av oss hadde ventet. Den sterke og umiddelbare beundring for den
russiske revolusjon som grep de norske arbeidere, er sikkert forklaringen til at
striden hos oss antok så vidt store dimensjoner; det var grunnfestede
klasseinstinkter som bestemte de norske arbeideres holdning den gang. Det er de
45 samme sterke, proletariske klasseinstinkter som har gjort klassesamlingen så vidt
fullstendig allerede idag.

Kamerater!

50 Det har ingen interesse og vil ikke tjene noget å snakke om den strid som var.
Men vi skal ikke glemme den erfaring den har gitt oss, og at viktigere enn alle
teorier, viktigere enn læresetninger og dogmer, er organisasjonens enhet. Den er
forutsetningen for den makt proletariatet trenger i sin daglige kamp, og fremfor
alt kampen om samfundsmakten. Og så sant det er arbeiderklassens interesser vi
55 vil vareta, så sant vi mener noe med at arbeiderne som mål for all sin
samfundsmessige optreden må sette erobringen av samfundsmakten, så sant vi
er de som vi gir oss ut for, så må vi ville enheten. Ikke enighet. Det kan vi sikkert
ikke opnå i alle spørsmål, enighet om mål og midler, enighet om tros- og
læresetninger. Men en kameratslig enighet innen enhetens ramme vil være en
60 kilde til fremdrift og opgang. En organisatorisk uenighet, et særskilt parti for
hver læresetning, vil hindre oss fra ethvert fremskritt. Det er denne erkjennelse
som ligger til grunn for denne kongress, det er den som muliggjør klassesamling
i Norge, og det er sikkert også gjennom den, at veien går til enhet internasjonalt
og nasjonalt. Men vi må heller ikke glemme at forutsetningen for organisatorisk
65 enhet er solidaritet, gjensidig tillit, kameratslighet og samarbeide. Vi skal ikke
lukke øinene for at det som er hendt, har preget hver enkelt av oss, der er sår,

dype sår som må læges, og vi vil ha mange vanskeligheter å overvinne for å komme tilbake til det gamle, gode gjensidighetsforhold. Så sterkt jeg kan, appellerer jeg derfor ved kongressens åpning til hver enkelt av dere: Legg godviljen til, gjør hver deres beste for å skape den ånd, den stemning, som vår sammenslutning må hvile på, hvis den skal bli holdbar.

Der er allerede gjort anslag mot den. Som den første sak vi må ta stilling til kommer et fordekt angrep på vår klassesamling. Det blir sikkert ikke det siste. La oss behandle også den sak som kamerater, klassefeller, som av egen vilje og overbevisning er kommet hit for å skape et grunnlag for fortsatt kamp.

Kamerater! Samfundsforholdene i vårt lille og fattige land er slik idag, at folkets store flertall lider den bitre nød. Arbeidsledigheten suger kraften av vår prektige industriarbeiderstand, bønder og fiskere lever under usle forhold.

Kapitalistklassen er overmodig i sine angrep på fagorganisasjonen, og i landets politiske liv hersker en åndsformørket og uteskende reaksjon.

Samlingskongressen må sette en stopper for denne utvikling, den må betegne et vendepunkt i vårt politiske liv. Ikke bare arbeiderklassen, men hele det norske folk venter på en makt som kan opta en virkelig kamp mot reaksjonen i vårt land. Ikke bare de 75 000 medlemmer som dere representerer, men flertallet av vårt folk ser i denne kongress utgangspunktet for en ny opmarsj for folkestyre og folkelykke. I år er det 40 år siden arbeiderne la grunnstenen for en politisk bevegelse i dette land. Mangt og meget har hendt i disse år, ofte har det vel for de eldre sett ut som om vi begynte på nytt og bare gikk i ring. Men bedre løfte kan vi sikkert ikke gi hverandre enn å love å fortsette det verk som blev påbegynt i 1887, love å fortsette og ikke gi oss før arbeiderklassen har makten i dette land!

Talen blev mottatt med stormende bifall.

Kilde

"Samlingskongressen i Oslo 30. og 31. januar 1927. Protokoll over forhandlingene", s. 9-11.

Emner

Kapitalisme, Sosialisme, Åpningstale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/enhet-ikke-enighet>